

Sygn. akt II CSK 74/20

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku E. K.
przy uczestnictwie I. K.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 17 czerwca 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w P. na rzecz adwokata M. K. kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawczyni z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w P. oddalił apelację wnioskodawczyni E. K. od postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 października 2018 r., dokonującego podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni oraz uczestnika I. K.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez wnioskodawczynię. Wnosząc o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała, że jest

ona oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie przez Sąd Okręgowy przepisów prawa materialnego i procesowego wskazanych w podstawach kasacyjnych. Podkreśliła, że poza zgłoszeniem w skardze zarzutu naruszenia art. 45 § 1 i 32 § 2 k.r.o. zarzuciła także naruszenie art. 217 § 3 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącej, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.).

Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by była ona - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona. Skarżąca odniosła tę przyczynę kasacyjną do zarzutów naruszenia prawa materialnego i procesowego ujętych w ramach podstaw kasacyjnych, ale w przedstawionym lakonicznym uzasadnieniu wniosku brak jest takich argumentów, które wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanie faktycznym. Skarżąca nie uwzględniła, że Sąd Najwyższy badając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie może poszukiwać jego uzasadnienia w innych elementach kreatywnych skargi a analiza podstaw skargi na etapie przedsądu jest niedopuszczalna.

Ponadto argumentacja zawarta w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania koncentruje się wokół zarzutów, których zgłaszanie w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne. Skarga kasacyjna jest bowiem instrumentem prawidłowości stosowania prawa przez sądy, a nie instrumentem kontroli ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Weryfikacja ustaleń faktycznych na etapie postępowania kasacyjnego - do czego w istocie zmierza skarżąca - jest niedopuszczalna i pozostaje poza kognicją Sądu Najwyższego.

O oczywistej zasadności skargi nie może także przekonywać zarzut naruszenia art. 217 § 3 k.p.c. z tej przede wszystkim przyczyny, że wytykane uchybienie dotyczy Sądu pierwszej instancji, a skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń Sądu drugiej instancji (art. 398¹ § 1 oraz art. 519¹ § 1 k.p.c.). W skardze można więc podnosić zarzuty przeciwko postępowaniu w sądzie drugiej instancji, naruszenie zaś prawa w sądzie pierwszej instancji, należy zaskarżyć w trybie apelacji (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1996 r., III CKN

21/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 45 oraz z dnia 20 lutego 1997 r., I CKN 97/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 87).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 7 i § 10 ust. 1 pkt 8 oraz § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r., poz. 18).